

Nr 398.

Av herr **Lovén m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 160, angående regler för bestämmande av begynnelsearvodet för vissa ordinarie befattningshavare vid statens järnvägar.*

I Kungl. Maj:ts nådiga proposition nr 160 har föreslagits, att riksdagen måtte antaga en tilläggsbestämmelse till avlöningsreglementet för statens järnvägar, varigenom tjänsteman av lägre grad, som vid konstituerandet till första ordinarie befattning vid statens järnvägar erhållit en avlöning, understigande hans avlöning som icke ordinarie, skulle enligt av Kungl. Maj:t utfärdade närmare bestämmelser från och med den 1 januari 1917 tilldelas ett arvode, som han vid sistnämnda tidpunkt skulle hava uppburit i då innehavd ordinarie befattning, därest vid konstituerandet till första ordinarie tjänst någon avlöningsminskning icke förekommit, och skall befattningshavarens avlöning såsom icke ordinarie beräknas till det belopp, som han skulle hava uppburit från tidpunkten för ordinarieblivandet, därest han kvarstått å icke ordinarie stat.

Anledningen till att en efterreglering av lönerna för vissa tjänstemän av lägre grad vid statens järnvägar påkallas är att söka i den omständigheten, att järnvägsstyrelsen med Kungl. Maj:ts medgivande vid befordran av överårig icke ordinarie personal till ordinarie tilldelade dessa befattningshavare högre begynnelsearvode än det i avlöningsreglementet fastställda. Vid sådant förhållande ha sålunda en del befattningshavare vid konstituerandet till ordinarie fått tillgodoräkna sig vissa år av sin extra- eller extraordinarie anställningstid, varigenom de i avlöningshänseende blivit gynnsammare ställda än yngre till ordinarie befordrade befattningshavare. Man måste emellertid erkänna, att det varit en välbetänkt åtgärd att på detta sätt icke försämra de överåriga befattningshavarnas ekonomiska ställning, när de överflyttas på ordinarie stat, men genom denna åtgärd har dock inträffat, att personer, som varit längre tid anställda, men som befordrades till ordinarie före den tid

järnvägsstyrelsen med Kungl. Maj:ts medgivande beredde en del över-
årig personal dessa fördelar, blevo i avlöningshänseende tillbakasatta.

För att i görligaste mån råda bot på de ojämnheter, som uppstått
därigenom att för viss nykonstituerad personal hänsyn tagits till de av-
löningsförmåner vederbörande såsom icke ordinarie ägt uppbära från
verket, hemställde järnvägsstyrelsen i början av år 1914, att den samma
år tillsatta kommittén för utredning av löne- och anställningsförhållan-
dena vid statens järnvägar måtte till behandling upptaga ifrågavarande
spörsmål, därvid järnvägsstyrelsen alternativt föreslog en lösning så att
en gång för alla fastslå, vilket ordinarie arvode som i varje fall skulle
motsvara avlöningsförmånerna såsom icke ordinarie, eller att, vid be-
stämmande av tiden för arvodesförhöjning som ordinarie första gången,
befattningshavaren skulle få tillgodoräkna sig den tid han innehafvt de
vid befordringstillfället innehavda, mot visst arvode svarande avlönings-
förmånerna såsom extra ordinarie. Då 1915 års avlöningskommission
senare tillsattes, fick den i uppdrag att utreda och avgiva förslag i ären-
det, och har härvid kommissionen på sätt som närmare framgår av dess
i kungl. propositionen intagna utlåtande föreslagit en tilläggsbestäm-
melse till avlöningsreglementet vid statens järnvägar, som skulle i någon
mån reglera de ojämnheter i avlöningshänseende, som uppstått vid över-
gången från extra till ordinarie befattning. Härvid har man emellertid
icke tagit någon som helst hänsyn till de vid landets enskilda järnvägar
tillämpade och i avtal fastställda principerna, att befattningshavare vid
befordran till ordinarie äga rätt, att, därest befattningshavaren tilldelas
en löneklass i den nya befattningen, som till beloppet är lika med den
förut innehavda, han skall äga rätt att i den nya befattningen, eller
som ordinarie, tillgodoräkna sig sina tjänsteår inom samma löneklass i
den förra befattningen. 1915 års avlöningskommission liksom också
Kungl. Maj:t har för utjämning av de förevarande ojämnheterna gått en
annan väg, som enligt vårt förmenande icke skipar full rättvisa, enär
en extra ordinarie befattningshavare vid konstituerandet till ordinarie
icke kan erhålla någon förbättring i sina avlöningsförmåner, då kom-
missionen förmenat, att regleringen bör ske så att man ställer extra
ordinarie befattningshavares månadsavlöning, omräknat i årsbelopp, mot
det ordinarie arvodet plus ersättning för bostad och bränsle samt be-
klädnadsersättning. Själva grunden för denna jämförelse blir emellertid
föga hållbar, då en icke ordinarie befattningshavare efter exempelvis 5
års tjänst innehar andra löneklassen, vilken löneklass, om befordran till
ordinarie ifrågakommit, lägges till grund för bestämmandet av hans ar-
vode som ordinarie, oaktat han om ett år skulle varit berättigad till en

högre löneklass, därest han kvarstått såsom icke ordinarie. Då han sålunda härigenom icke på något sätt vid sitt konstituerande till ordinarie får tillgodoräkna sig den överskjutande tiden som extra ordinarie, kommer han härigenom i avlöningshänseende i en ogynnsammare ställning, än om han fått kvarstå ännu ett år i extra ordinarie befattning och då erhållit närmast högre månadslön samt omedelbart därefter konstituerats till ordinarie.

I de fall, då avlöningsförhöjning skulle inträtt samtidigt som den icke ordinarie befattningshavaren befordras till ordinarie, äger han för fastställandet av det ordinarie arvudet räkna med det avlöningsbelopp, som han då som icke ordinarie berättigas till, men som han ännu icke uppburit. Det har dock syntts oss lämpligt, att den föreslagna bestämmelsen härom får en annan och mera klarläggande lydelse, så att icke olika meningar om dess verkliga innebörd behöver göra sig gällande vid tolkningen av densamma. Varje bestämmelse i förevarande avseende bör, så vitt möjligt, avfattas så att densamma utan större svårigheter kan tolkas av alla, som härav äro berörda. I motsatt fall kan den lätt föranleda till tvister mellan vederbörande befattningshavare och dem, som ha till uppgift att övervaka bestämmelsernas tillämpning.

För att avhjälpa de brister som vidlåda det system, som nu av järnvägsstyrelsen tillämpats vid befordran av personal till ordinarie, liksom också ifråga om den efterreglering av lönerna för viss personal vid statens järnvägar, som, på grund av ovan angivna skäl, nu föreslås i Kungl. Maj:ts proposition nr 160, synes det enda och riktiga sättet vara att tillämpa samma bestämmelser, som gälla i huvudavtal nr 2 vid landets enskilda järnvägar. Visserligen förmenar 1915 års avlöningskommission frågan, huruvida en tjänsteman i allmänhet må äga rätt att för avlöningsförhöjning första gången i ordinarie tjänst tillgodoräkna sig tjänstetid till visst antal år såsom icke ordinarie, vara av så vittutseende innebörd, att densamma icke bör lösas fristående för ett verk, men det låter sig näppeligen förnekas, att den väg man valt vid de med statens järnvägar jämförbara kommunikationsföretagen ifråga om tjänsteårsberäkning vid befordran till ordinarie också kan beträdas, då det gäller vid statsbanorna jämförliga befattningshavare. Det föreligger därför starka skäl för, att den befattningshavare, som utöver 3 år innehaft extra ordinarie anställning, vid sitt konstituerande till ordinarie, skall, därest denna befordran icke på annat sätt medfört högre lön än den befattningshavaren såsom icke ordinarie berättigats till, få tillgodoräkna sig den tid ifråga om rätt till löneuppflyttning han sålunda såsom extra åtnjutit samma lön.

På grund av det sålunda anförda tillåta vi oss hemställa, att riksdagen måtte antaga en tilläggsbestämmelse till förnyade avlöningsreglementet för tjänstemän vid statens järnvägar av följande lydelse:

»Tjänsteman av lägre grad, som vid konstituerandet till första ordinarie befattning vid statens järnvägar erhållit en avlöning, understigande hans avlöningsförmåner inom verket såsom icke ordinarie, må i enlighet med av Kungl. Maj:t utfärdade närmare bestämmelser, räknat från och med den 1 januari 1917, av järnvägsstyrelsen tilldelas det arvode, som han vid sistnämnda tidpunkt skulle hava uppburit i då innehavd ordinarie befattning, därest vid hans konstituerande till första ordinarie tjänst iakttagits, att någon avlöningsminskning icke bort ifrågakomma, och därjämte berättigas att, ifråga om uppflyttning i högre löneklass såsom ordinarie, tillgodoräkna sig den tid intill 3 kalenderår, varunder han såsom icke ordinarie åtnjutit samma lön. Vid konstituerandet till ordinarie skall alltid iakttagas, att till grund för hans arvode som ordinarie skall läggas det avlöningsbelopp befattningshavaren såsom icke ordinarie berättigas till vid ordinarieblivandet, även om han då ännu icke uppburit detsamma;»

dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda de närmare föreskrifter i ämnet, som kunna finnas erforderliga.

Stockholm den 13 april 1917.

Carl Lovén.

A. J. Bårg.

Axel Gylfe.

C. W. O. Höglund,

Strömstad.

Anders Anderson

i Råstock.

Helge Bäcklund.

Carl O. Strid.

Ernst Hage.